

Vẻ đẹp của nhân vật Hiền trong truyện ngắn Một người Hà Nội

Tham khảo tuyển chọn những văn mẫu hay Phân tích vẻ đẹp nhân vật cô Hiền trong tác phẩm "Một người Hà Nội" của nhà văn Nguyễn Khải.

Đề bài: Vẻ đẹp của nhân vật Hiền trong truyện ngắn *Một người Hà Nội* của Nguyễn Khải.

Hướng dẫn lập dàn ý chi tiết

I. Mở bài

Giới thiệu khái quát về tác phẩm và nhân vật cô Hiền:

- Vị trí: nhân vật trung tâm.
- Vai trò: kết tinh cho giá trị tư tưởng và nghệ thuật của tác phẩm.
- Mô tả khái quát về nhân vật: Nhân vật cô Hiền được miêu tả ở nhiều thời điểm lịch sử khác nhau của dân tộc. Trải qua thời gian nhiều biến động, phẩm chất và nét đẹp của một người Hà Nội vẫn tỏa sáng, như nhất, không hề phai pha trong con người này.

II. Thân bài: Phân tích

- Nếp sống thanh lịch dù thời cuộc có đầy biến động.
- + Cái ăn
- + Cái ở
- + Cái mặc
- Thông minh, tinh táo và thức thời:
 - + Năm 1956, bán một trong hai ngôi nhà cho người kháng chiến ở.
 - + “Chú tuy chưa già nhưng đành để ngồi chơi, các em sẽ đi làm cán bộ, tao sẽ phải nuôi một lũ ăn bám, dù họ có đủ tài để không phải sống ăn bám”.
 - + Ứng xử với chính sách cải tạo tư sản của nhà nước.
 - Chồng muốn mua máy in => ngăn cản vì nhận rõ việc làm này sẽ vi phạm chính sách.
 - Mở cửa hàng đồ lưu niệm để đảm bảo “đủ ăn” mà không bóc lột bất kì ai.
- Có đầu óc thực tế, sự trung thực, thẳng thắn:

Vẻ đẹp của nhân vật Hiền trong truyện ngắn Một người Hà Nội

+ Không có lòng tự ái, sự ganh đua, thói thời thượng, không có cái lãng mạn hay mơ mộng viễn vông.

+ Đã tính là làm, đã làm là không để ý đến lời đàm tiếu của thiên hạ => bản lĩnh, có lập trường.

+ Đi lấy chồng: dù giao du rộng nhưng chọn làm vợ một ông giáo cấp Tiểu học hiền lành, chăm chỉ => cả Hà Nội “kinh ngạc”.

+ Tính toán cả chuyện sinh đẻ sao cho hợp lí, đảm bảo tương lai con cái.

+ Khi cháu là cán bộ cách mạng về chơi, chồng và con gọi là "đồng chí", bà nhắc nhở phải gọi là "anh Khải" => biết nhìn nhận mọi việc theo đúng bản chất, thức thời nhưng không xu thời.

+ Khi cháu - người cách mạng hỏi về cuộc sống mới khi giải phóng, bà nhận xét thẳng thắn, sắc sảo, không giấu diếm.

- Trân trọng, nâng niu, gìn giữ truyền thống văn hoá người Hà Nội:

+ Dăn dò bọn trẻ: “Là người Hà Nội thì cách đi đứng nói năng phải có chuẩn, không được sống tùy tiện, buông tuồng”

+ Coi việc giữ gìn nếp sống là một cách “tự trọng, biết xấu hổ”.

=> Là hạt bụi vàng của Hà Nội: Những hạt bụi vàng lấp lánh đâu đó ở mỗi góc phố Hà Nội hãy mượn gió mà bay lên cho đất kinh kì chói sáng những ánh vàng => biểu tượng của vẻ đẹp tinh tế, sức sống bất diệt của văn hoá Hà Thành.

Lưu ý: Các em có thể chọn thêm dẫn chứng để chứng minh.

III. Kết bài: Đánh giá về nhân vật và đặc sắc nghệ thuật

- Nhân vật cô Hiền trong "Một người Hà Nội" được soi chiếu ở nhiều thời điểm lịch sử. Mỗi thời điểm đây biến thiên ấy như thứ nước rửa ảnh làm hiện hình nổi sắc những nét đẹp bất diệt: sự thanh lịch, sang trọng trong nếp sống, cách nói năng; trí thông minh, sự tinh táo, thức thời; đầu óc thực tế, trung thực, thẳng thắn...của cô.

- Đặt cô Hiền trong những biến động của lịch sử, nhà văn đã soi chiếu số phận của một dân tộc qua cuộc đời của một cá nhân:

+ Cái nhìn hiện thực mới mẻ

Vẻ đẹp của nhân vật Hiền trong truyện ngắn Một người Hà Nội

+ Quan niệm về con người, niềm tin vào sự bất tử của những nét đẹp văn hóa truyền thống.

- Nghệ thuật xây dựng nhân vật: ngôn ngữ cá thể hóa (lời nói của cô Hiền logic, rõ ràng thể hiện sự sắc sảo, thông minh, tự tin, am tường nhân thế).

- Liên hệ ngắn gọn với "chân dung người Hà Nội" hiện nay (ý mở rộng).

Top 2 bài văn mẫu hay nhất tuyển chọn phân tích vẻ đẹp của cô Hiền

Bài số 1:

Nét đẹp của văn hóa kinh kì xưa và nay đã và đang làm rung động bao trái tim người nghệ sĩ, trở thành nguồn cảm hứng nghệ thuật của thơ văn, họa và nhạc... Nguyễn Khải cũng là một nhà văn nhiều duyên nợ với mảnh đất nghìn năm văn hiến ấy. Nhà văn từng tâm sự, ông đã sống với Hà Nội qua nhiều thời đoạn, nhiều chặng đường của hiện thực đất nước, "thời nào nó cũng đẹp, một vẻ đẹp riêng cho mỗi lứa tuổi...". Đặc biệt, với Nguyễn Khải, Hà Nội đẹp nhất ở những con người hào hoa, có bản lĩnh, tinh tế trong ứng xử, nhưng cũng đầy nghị lực kiên cường, thiết tha yêu Thủ đô, đất nước thân thương. Cảm nhận đó của nhà văn được thể hiện tập trung trong nhân vật bà Hiền - một người Hà Nội.

Cũng như những người Hà Nội bình thường khác, bà Hiền đã cùng Hà Nội, cùng đất nước trải qua nhiều biến động thăng trầm nhưng vẫn giữ được cái cốt cách người Hà Nội, cái bản lĩnh văn hóa của người Hà Nội. Bà sống thẳng thắn, chân thành, giàu tự trọng. Nét đẹp của người Hà Nội ấy như bản chất tự nhiên bộc lộ ngay trong chính cuộc sống đời thường của một người vợ, người mẹ.

Là người phụ nữ có nhan sắc, yêu văn chương, thời con gái giao du với nhiều văn nhân nghệ sĩ nhưng không chạy theo những tình cảm lãng mạn viễn vông, bà Hiền "chọn bạn trăm năm là một ông giáo cấp tiểu học hiền lành, chăm chỉ, khiến cả Hà Nội phải kinh ngạc". Người ta kinh ngạc vì nghĩ theo thói thường, còn bà Hiền không ham danh lợi, sự tính toán. Ông giáo tiểu học - mẫu người mô phạm, khiêm nhường - là mẫu người phù hợp với quan niệm của cô về tổ ấm gia đình - quan niệm chỉ có ở một người nghiêm túc với hôn nhân, đặt trách nhiệm "làm vợ", "làm mẹ" lên trên mọi thú vui khác. Tình yêu của bà Hiền cũng là một tình yêu sáng suốt của người mẹ giàu tự trọng, biết nhìn xa trông rộng. Cái thời người Việt Nam thích đẻ nhiều con thì bà Hiền lại có cái quan niệm khác người - bà không tin "trời sinh voi sinh cỏ", mà cho rằng con cái phải được nuôi dạy chu đáo để chúng có thể "sống tự lập". Trong gia đình, bà Hiền luôn là người chủ động, tự tin vì bà hiểu rõ vai trò quan trọng của người vợ, người mẹ. Trước ứng xử của một người cháu đối với vợ mà theo bà là sự "bất nạt quá đáng", bà thẳng thắn phê bình và bảo: "Người đàn bà không là nội tướng thì cái gia đình ấy cũng chả ra sao". Trong cách dạy con, bà dạy từ những cái nhỏ nhất. Chuyện ngồi ăn, cách cầm bát, cầm đũa, múc canh...

Vẻ đẹp của nhân vật Hiền trong truyện ngắn Một người Hà Nội

chỉ là những chuyện vặt vãnh, nhỏ nhặt đối với nhiều người. Bà Hiền thì khác, bà coi đây là văn hóa sống, văn hóa người, hơn thế, đây là văn hóa của người Hà Nội. Bà nhỏ nhẹ nhắc nhở: "Chúng mày là người Hà Nội thì cách đi đứng, nói năng phải có chuẩn, không được sống tùy tiện, buông tuồng". Cái "chuẩn" trong suy nghĩ của bà Hiền là "lòng tự trọng". Lòng tự trọng không cho phép con người ta sống hèn nhát, ích kỉ. Khi được hỏi: "Cô bằng lòng cho em đi chiến đấu chứ?". Bà Hiền trả lời: "Tao đâu đón mà bằng lòng vì tao không muốn nó sống bám vào sự hi sinh của bạn. Nó dám đi cũng là biết tự trọng". Và bà cũng lại chấp nhận khi em Dũng - con trai thứ hai của bà cũng muốn tiếp bước anh: "bảo nó đi tìm đường sống để các bạn nó phải chết, cũng là một cách giết chết nó". Với bà Hiền, con người đánh mất lòng tự trọng thì chỉ còn cái chết - cái chết tâm hồn. Bà Hiền tôn trọng danh dự của con, hiểu con nên chấp nhận để con ra chiến trường nhưng bà không che giấu nỗi đau lòng, không vờ vui vẻ ồn ào. Với bà, đây là quyết định thật khó khăn nhưng hợp lí. Đó cũng là một quyết định của "một người Hà Nội" thiết tha yêu đất nước.

Đặt tên truyện là *Một người Hà Nội*, có lẽ nhà văn Nguyễn Khải như muốn khắc đậm cái bản lĩnh, cốt cách của người Hà Nội. Người đọc nhận ra "chất Hà Nội" ở bà Hiền còn bởi cái nét văn hóa lịch lãm, sang trọng trong cách bài trí phòng khách của bà: vừa cổ kính, quý phái và tinh tế, "suốt mấy chục năm không hề thay đổi" - một không gian hẹp nhưng lưu giữ cái hồn của mảnh đất kinh kì. Cuộc sống biến động từng ngày, khó khăn theo những đổi thay khôn lường. Lối sống của một số người Hà Nội trong thời "kinh tế thị trường" khiến người ta - nhất là với những người yêu Hà Nội, không khỏi thất vọng (như những người mà nhân vật "tôi" quên đường phải hỏi thăm, anh chàng đi xe đạp, cô ca, gái anh bạn...). Nhưng với bà Hiền, không chỉ làm ấm lòng người được bởi chính nét đẹp mang cốt cách người Hà Nội của mình, bà còn xua đi cái ấn tượng "hơi nghiệt" của người cháu - của người đọc bằng thái độ ung dung, tự tại, bằng sự khôn ngoan sâu sắc của trí tuệ. Bà nói về luật tự nhiên, về niềm tin: Hà Nội "thời nào nó cũng đẹp, một vẻ đẹp riêng cho một lứa tuổi", bà "khiêm tốn và rộng lượng", hòa mình với cảnh sắc Hà Nội "trời rét, mưa rây lá lướt chỉ đủ làm ẩm áo chứ không làm ướt", bà đang lau chùi cái bát cổ để cắm hoa thủy tinh. Sự hài hòa đó là cái duyên riêng Hà Nội, nét quyến rũ của Hà Nội khiến người xa Hà Nội phải kêu thán "thấy Tết quá, Hà Nội quá, muốn ở thêm ít ngày ăn lại một cái Tết Hà Nội".

Tác giả gọi bà Hiền là "một hạt bụi vàng" của Hà Nội. Nói đến hạt bụi - người ta liên tưởng tới sự bé nhỏ, tầm thường, ít ai nhận thấy và cũng chẳng có giá trị gì. Nhưng là hạt bụi vàng thì dù rất nhỏ bé, khiêm nhường nhưng lại mang giá trị quý báu - là tinh túy của giá trị cuộc sống. Bao nhiêu hạt bụi vàng sẽ hợp lại thành những "ánh vàng" chói sáng. Bà Hiền là một người Hà Nội bình thường, vô danh nhưng ở bà thấm sâu cái tinh hoa trong bản chất người Hà Nội. Những người Hà Nội như bà đã là "những hạt bụi vàng lấp lánh đâu đó ở mỗi góc phố Hà Nội", tất cả đang "bay lên cho đất kinh kì chói sáng những ánh vàng".

Vẻ đẹp của nhân vật Hiền trong truyện ngắn Một người Hà Nội

Văn chương khắc họa lịch sử qua số phận cá nhân, trọng tâm phản ánh là con người, là đặc điểm, bản chất, cách ứng xử của con người trong những tình thế lịch sử nhất định. *Một người Hà Nội* là tác phẩm văn chương như thế. Nhân vật trung tâm là bà Hiền với những chặng đường đời song hành cùng những biến động lớn lao của đất nước. Nhà văn đã có những khám phá sâu sắc về bản chất của nhân vật trên dòng lưu chuyển của hiện thực lịch sử. Là một con người, bà Hiền luôn giữ gìn phẩm giá, nhân cách là một công dân, bà chỉ làm những gì có lợi cho đất nước. Là một người Hà Nội, bà đã góp phần làm rạng rỡ thêm cái cốt cách, cái truyền thống của một Hà Nội anh hùng và hào hoa - tôn thêm vẻ đẹp thanh lịch của "người Tràng An". Chất nhân văn sâu sắc của ngòi bút Nguyễn Khải chính là ở đó.

"Muốn hiểu con người thời đại với tất cả những cái hay, cái dở của họ, nhất là muốn hiểu cách nghĩ của họ, cuộc sống tinh thần của họ, phải đọc Nguyễn Khải". Nhận xét này của nhà nghiên cứu Vương Trí Nhàn thật xác đáng, nhất là đối với truyện ngắn *Một người Hà Nội* của Nguyễn Khải.

Bài số 2:

Nguyễn Khải là nhà văn nổi tiếng với những tác phẩm "*Mùa lạc*", "*Một chặng đường*", "*Tâm nhìn xa*". Trước năm 1978, tác phẩm của Nguyễn Khải là cái nhìn tỉnh táo, sắc lạnh, luôn khai thác hiện thực trong thế xung đột, đối lập cũ – mới, tốt – xấu, ta – địch. Từ năm 1978 trở về sau, tác phẩm của ông là cái nhìn trần trụi, chiêm nghiệm, cảm nhận cái hiện thực xô bồ, hối hả, đổi thay nhưng cũng đầy hương sắc. Chuyển mạnh từ hướng ngoại sang hướng nội. Nhà văn nhìn con người trong môi quan hệ chặt chẽ với lịch sử, quá khứ dân tộc, gia đình và sự tiếp nối thế hệ. Từ đó nhà văn khẳng định những giá trị nhân văn cao đẹp của cuộc sống và con người hôm nay. Nhân vật bà Hiền trong tác phẩm tiêu biểu cho hướng tiếp cận ấy của nhà văn.

Tác phẩm "*Một người Hà Nội*" tiêu biểu cho các tác phẩm của Nguyễn Khải sau giai đoạn 1978, vẻ đẹp của hình tượng của cô Hiền tiêu biểu cho nét đẹp và sức sống bất diệt của Hà thành. Qua nhân vật này, nhà văn Nguyễn Khải đã nói lên biết bao nhiêu điều có tính triết lý về sự thay đổi của thời gian, không gian nhưng vẻ đẹp của con người và vốn văn hóa cùng tính cách người Hà Nội mãi là giá trị tinh thần không thay đổi.

Nhân vật cô Hiền vốn xuất thân trong một gia đình giàu có, lương thiện, được dạy dỗ theo khuôn phép nhà quan, thời trẻ là một thiếu nữ xinh đẹp, thông minh, mở xalông văn chương để giao lưu rộng rãi với giới văn nghệ sĩ Hà thành. Cô là con người trí thức, hiểu biết rộng, là con người có "bộ mặt tư sản", một cách sống rất tư sản: "Ở trong một tòa nhà rộng, tọa lạc ngay tại một đường phố lớn, hướng nhà nhìn thẳng ra cây si cổ thụ và hậu cung đền Ngọc Sơn". Cái mặc cũng sang trọng quá: "Mùa đông ông mặc áo Ba-đờ-xuy, đi giày da, bà mặc áo Măng-tô cổ lông, đi giày nhung đính hạt cườm". Cái ăn cũng không giống với số đông: "Bàn ăn trải khăn trắng, giữa bàn có một lọ hoa nhỏ, bát úp trên đĩa, đĩa bọc trong giấy bản, và từng người ngồi đúng chỗ quy định". Đây là một lối

Vẻ đẹp của nhân vật Hiền trong truyện ngắn Một người Hà Nội

sống nề nếp, lịch lãm, nhìn thì cứ ngỡ là tư sản nhưng thực chất cô Hiền không phải là tư sản bởi vì “Cô không bóc lột ai cả thì làm sao gọi là tư sản”. Cô làm ăn lương thiện với cửa hàng hoa giấy do chính tay tự làm và các con phụ giúp. Trong quan hệ với người làm, chủ và tớ “dựa vào nhau mà sống”. Tình nghĩa như người trong họ. Đây chính là vẻ đẹp của người lao động chân chính, có nhân có nghĩa.

Vẻ đẹp của cô Hiền được miêu tả trong nhiều thời điểm khác nhau của lịch sử. Nhân vật lại có những biểu hiện ứng xử thể hiện cá tính đặc biệt nhất quán.

Khi hòa bình lập lại 1955, nhân vật “Tôi” từ kháng chiến trở về. “Hà Nội nhỏ hơn trước, vắng hơn trước”. Người thì tìm những vùng đất mới để làm ăn, sinh sống. Riêng gia đình cô Hiền vẫn ở lại Hà Nội “Họ không thể rời xa Hà Nội, không thể sinh cơ lập nghiệp ở vùng đất khác”. Đây chính là sự gắn bó máu thịt, tình yêu của cô đối với Hà Nội. Hay sau kháng chiến chống Mỹ, mỗi bận nhân vật “tôi” từ Sài Gòn trở về Hà Nội, bà băn khoăn hỏi “Anh ra Hà Nội lần này thấy phố xá như thế nào, dân tình thế nào?”. Cứ ngỡ đó chỉ là câu hỏi xã giao nhưng thực chất là chứa đựng tất cả những đau đầu, phấp phỏng và hi vọng về tương lai Hà Nội.

Nhân vật bà Hiền mang vẻ đẹp thanh lịch của người đất kinh kỳ. Đó là vẻ đẹp có trong bản thân nhân vật và được nhân vật không ngừng ý thức vun đắp. Đúng như câu ca xưa viết về con người Hà Nội:

“Chẳng thơm cũng thể hoa lài

Chẳng lịch cũng thể con người Tràng An”

Vẻ đẹp thanh lịch đó được thể hiện ở cách bà nuôi dạy con, uốn nắn cho chúng từ thói quen nhỏ nhất như cách cầm bát đũa, cách múc canh, cách nói chuyện trong bữa ăn, cách đi đứng... Điều này thật khác với cách sinh hoạt của gia đình nhân vật xưng tôi “Cứ việc sục muối, sục đũa vào, vừa ăn vừa quát mắng con cái, nhồm nhoàm, hả hê, không phải theo một quy tắc nào cả”. Với bà Hiền đây không phải là chuyện sinh hoạt vật vãnh mà là văn hóa sống, văn hóa ứng xử của người Hà Nội: “Là người Hà Nội thì cách đi đứng nói năng phải có chuẩn, không được sống tùy tiện buông tuồng”. Bà còn nói làm người Hà Nội thì phải “biết lòng tự trọng, biết xấu hổ”. Đây không phải là biểu hiện của sự kỹ tính mà thể hiện nét tinh tế của một người có văn hóa.

Vẻ đẹp thanh lịch ấy còn thể hiện qua lối sống, qua những thói quen lịch lãm rất Hà Nội. Đường như sự lịch lãm ấy như dòng máu chảy trong huyết quản của bà qua bao thời gian. Thời thiếu nữ thì mở xalông văn chương, khi về già thì tĩnh tâm hưởng ngoạn cái đẹp, trang trọng giữa nhịp sống xô bồ, náo nhiệt với hình ảnh ngòi “Tia thủy tiên mỗi khi xuân về”, qua không khí căn phòng khách cổ kính, trang trọng với “Bình phong bằng gỗ chạm... Cái sập gụ chân quỳ ... Cái lư hương đời Hán”. Tất cả đều tinh tế và quý phái đậm hồn Hà Nội.

Vẻ đẹp của nhân vật Hiền trong truyện ngắn Một người Hà Nội

Sau chiến tranh, giữa đời thường là vẻ đẹp của một bà Hiền bình dân như bao con người khác “Áo bông ngắn, quần thâm, đi dép hoặc đi guốc, khăn len buộc đầu”. Nhưng điều đáng quý ở bà là quan niệm sống “Xã hội lúc nào cũng phải có một gia tầng thượng lưu của nó để làm chuẩn cho mọi giá trị”. Đây là một quan niệm đẹp về cái chuẩn thanh lịch. Khác với kiểu buông tuồng. Bữa tiệc chiêu đãi hai anh lính từ chiến trường miền Nam trở về đã giúp tác giả nói lên được vẻ đẹp ấy, đó là vẻ đẹp thanh lịch đúng chuẩn của con người Hà Nội. “Các ông mũ dạ, áo ba-đờ-xuy, cổ thắt caravat, các bà lược giắt trâm cài hoa hột lép lánh, áo nhung, áo dạ, đeo ngọc, đeo dây đi lại uyển chuyển”. Vẻ đẹp này không chỉ là vẻ đẹp một thời mà là cả một đời, nó sẽ là vẻ đẹp trầm tích văn hóa cho một thời vàng son của lịch sử.

Ngoài vẻ đẹp thanh lịch quý phái, ở bà còn toát lên vẻ đẹp của bản lĩnh cá nhân, bản lĩnh sống của người Hà Nội, hiểu biết, nhận thức về cuộc sống hết sức thực tế. Là người phụ nữ nhưng bà mạnh mẽ, chủ động, tự tin, dám là chính mình. Trong hôn nhân bà chủ động lấy một ông giáo tiểu học hiền lành chăm chỉ. Bà nào chọn ai trong số đám văn nhân một thời vui chơi? Sự kiện ấy làm cả Hà Nội “kinh ngạc”. Bà tính toán việc sinh con để cái sao cho hợp lý, đảm bảo tương lai con cái. Nếu trong thời kỳ phong kiến vai trò của người phụ nữ bị xem nhẹ thì trong xã hội hôm nay, bà Hiền luôn đề cao người phụ nữ “Người đàn bà không là nội tướng thì cái gia đình ấy cũng chả ra sao”. Bà cũng quyết định luôn cái kinh tế gia đình trong cái buổi giao thời đầy phức tạp. Ông chồng định mở tiệm máy in trong khi nhà nước đang có ý “không thích cá nhân làm giàu”. Bà nhanh chóng cản ngăn “Ông muốn làm ông chủ ở cái chế độ này à?”. Đây chính là cái nhìn tỉnh táo, sáng suốt của con người biết nhìn xa trông rộng.

Bản lĩnh ở bà còn là tính thẳng thắn. Bà bày tỏ rất thẳng nhận xét của mình về cuộc sống với bao vấn đề. Theo bà “Chính phủ can thiệp quá nhiều vào việc của dân quá, nào là phải tập thể dục mỗi sáng, sinh hoạt văn nghệ mỗi tối”. Bà cũng nhận ra cái gì đó không phù hợp trong cách nghĩ “không thích cá nhân làm giàu”. Đây chính là thái độ nói thẳng nói thật của con người trung thực, có cái nhìn sâu sắc với thời cuộc.

Vẻ đẹp của bà Hiền còn là vẻ đẹp của một nhân cách sống cao thượng, vẻ đẹp của con người Hà Nội luôn coi lòng tự trọng là thước đo phẩm giá của mình. Lòng tự trọng ấy được thể hiện rõ nét nhất qua câu chuyện của bà về hai người con đi bộ đội. Khi anh Dũng xin đi bộ đội vào Nam chiến đấu, bà nói với nhân vật “tôi”: “Tao đau đớn mà bằng lòng, vì tao không muốn nó sống bám vào sự hi sinh của bạn bè. Nó dám đi cũng là biết tự trọng”. Đến lượt thằng con thứ hai lên đường bà cũng nói “Tao không khuyến khích cũng không ngăn cản, ngăn cản tức là bảo nó tìm con đường sống để các bạn nó phải chết, cũng là một cách giết chết nó”. Bà muốn sự công bằng như bao bà mẹ khác “Tao cũng muốn sống bình đẳng với các bà mẹ khác, hoặc sống cả, hoặc chết cả, vui lẽ có hay hóm gì”. Là người mẹ ai mà không yêu con, không muốn con gặp gian nguy, bất trắc nhưng ở đây bà Hiền muốn dạy con đừng bao giờ sống đốn hèn, sống bám vào sự hi sinh của người khác là sống đáng hổ thẹn. Lòng tự trọng không cho phép con bà sống hèn nhát, ích kỷ. Ở đây bà còn hiện lên vẻ đẹp của người mẹ thời chiến có ý thức trách nhiệm

Vẻ đẹp của nhân vật Hiền trong truyện ngắn Một người Hà Nội

với đất nước với dân tộc, biết sẻ chia trước đau thương mất mát của biết bao người mẹ khác. Lòng tự trọng giúp con người ta sống có trách nhiệm với cộng đồng. Ở bà Hiền, lòng tự trọng của cá nhân đã hòa vào lòng tự trọng của dân tộc. Đây là một cách ứng xử rất nhân bản.

Bà còn là con người luôn lưu giữ những niềm tin vào cuộc sống. Dù sống trong cơn lốc thị trường làm xói mòn đi nếp sống của người Hà Nội ngàn năm văn vật nhưng nó không làm lay chuyển được ý thức của con người luôn tin vào giá trị văn hóa bền vững của Hà Nội không thể mất đi. Bà quan niệm rằng “Với người già, bất kể ai, cái thời đã qua luôn là thời vàng son, mỗi thế hệ đều có thời vàng son của họ. Hà Nội thì không thế. Thời nào nó cũng đẹp, một vẻ đẹp riêng cho mọi lứa tuổi”. Đây chính là niềm tin mãnh liệt vào những giá trị cổ truyền. Nhà văn còn đem hình ảnh cây si cổ thụ vào phần cuối của truyện với thái độ ngợi ca nhân vật với sự trân trọng những giá trị tâm linh. Cây si bật gốc đổ lên mái đền Ngọc Sơn nhưng nhờ vào tình yêu và niềm tin của con người mà nó đã sống lại. Sự sống lại cây cổ thụ là niềm lạc quan tin tưởng của tác giả vào sự phục hồi những giá trị tinh thần của Hà Nội. Những giá trị văn hóa bền vững sẽ không mất đi, nhà văn ao ước những giá trị ấy sẽ hóa thân vào hiện tại “Một người như cô phải chết đi thật tiếc, một hạt bụi vàng của Hà Nội rơi xuống chìm sâu vào lớp đất cổ. Những hạt bụi vàng lấp lánh đâu đó ở mỗi góc phố Hà Nội hãy mượn gió mà bay lên cho đất kinh kỳ lung linh chói sáng những ánh vàng”.

Làm nên thành công của tác phẩm nói chung và xây dựng nhân vật bà Hiền nói riêng là nhờ vào ngôn ngữ kể chuyện đặc sắc, có tính cá thể hóa. Nhà văn ít miêu tả, chủ yếu là kể, kể bằng quan sát, phân tích và bình luận sắc sảo giàu ý nghĩa. Giọng điệu trần thuật mang tính trải đời, tự nhiên, trăn trở suy tư, giàu chất khái quát, đa thanh, mang đậm yếu tố tự truyện qua “cái tôi”, (giọng kể tự tin xen lẫn hoài nghi, tự hào xen lẫn tự nhiên tăng tính chân thật, khách quan.)

Qua nhân vật bà Hiền, nhà văn khẳng định sức sống bền bỉ của các giá trị văn hóa mang nét đẹp Hà Nội. Qua đó tác giả gửi gắm niềm thiết tha gìn giữ các giá trị ấy cho hôm nay và cho cả mai sau. Từ đó chúng ta thêm yêu quý, tự hào về văn hoá, đất nước, con người Việt Nam trong mối quan hệ chặt chẽ với lịch sử, với quá khứ dân tộc, với quan hệ gia đình và nối tiếp thế hệ. Nhân vật bà Hiền là “Một người Hà Nội” mãi mãi là hạt bụi vàng trong bể vàng trầm tích của văn hóa xứ sở.